

ak káros lehet, és nem használható. Mi magyarok, kik az Istent kérjük azon ügyre, mert a nagy és nemes szívű Jórdylytat, hiszem, nem fogunk csodni. Bizzunk az Istenbe és bizni is kell, mert ő, a Gondviselő nem felejt el Árpád népét. az megpróbáltatás, melyet a nemzetünk szenved, de mártírágának súlyos idejében is Istentől, hazától tántoríthatatlan maradt.

— Jön még egy jobb kor — mondja a költő. Várjuk és várniünk, türelni és türelni kell, az Isteni Gondviselés nem vár sorsunkon.

Kérem az ismeretlen cikkíró, ha más alkalommal is ír cikket, ne épen a papokról, burzsutyokról, Rothermeréről stb: írjon hanem tegye papírra az 1918—19 évi szomorú időt, remélem Ön tudja és nem kell Önnek ezen soká gondolkodni.

Mi magyarok, mi csak azért kitarunk hazánkért folytatott szent küzdelemben, azért az ezer holdakért, mit Ön, az ismeretlen cikk írója mond, de előttünk ez áll halálig:

— Föld az Isten, szeresd a hazát!

PREVIZ JÓZSEF.

parányi képviselője, egy atomja magának illő pozíciót szerezve önmagán keresztül meg — és elismertesse mindazokat a tradíciókat, melyek minden kissé józanul gondolkodó egyént elválaszthatatlanul összefűznek a szülőhazával!

Igen! Szükség van az öntudatra minden munkásnak, hiszen sbből fakad az élet értéke, de ezt a megbecsülhetetlen értékű öntudatot nem lehet meg-

nulni Lenin diktatúrájából sem Kun Béla háromhetes szónoki tanfolyamát végzett felelőtlen rikkancsától! S ha egyes beteglelkű, komolyan soha nem dolgozó egyént meg is tudnak nyerni kalandjuknak, a régi és közel múlt eseményei mindig nyújtának elegendő eljlesztő példát arra, hogy az illetők tényleg öntudatra ébredjenek, hogy a munkás megváltó eszmék mögött meglássák a legutáltosabb e-

Keletkanadában a legjobb, legbiztosabb és legzorsabb pénzügyi irada.

Pénzügyi ügyekért teljes felelősséget vállalok.

HAZAK, FARNOK STB., ADÁS-VETELET INTÉZTÉSSE VELEM

Bármilyen ügyes-bajos dolgában forduljon hozzám:

LOUIS SZABO

BOX 244 515 SOUTH Main Str. Welland, Ont.

A „CANADIAN NATIONAL RAILWAY EXPRESS” magyar megbízottja.

MIT MOND MONTREÁL?

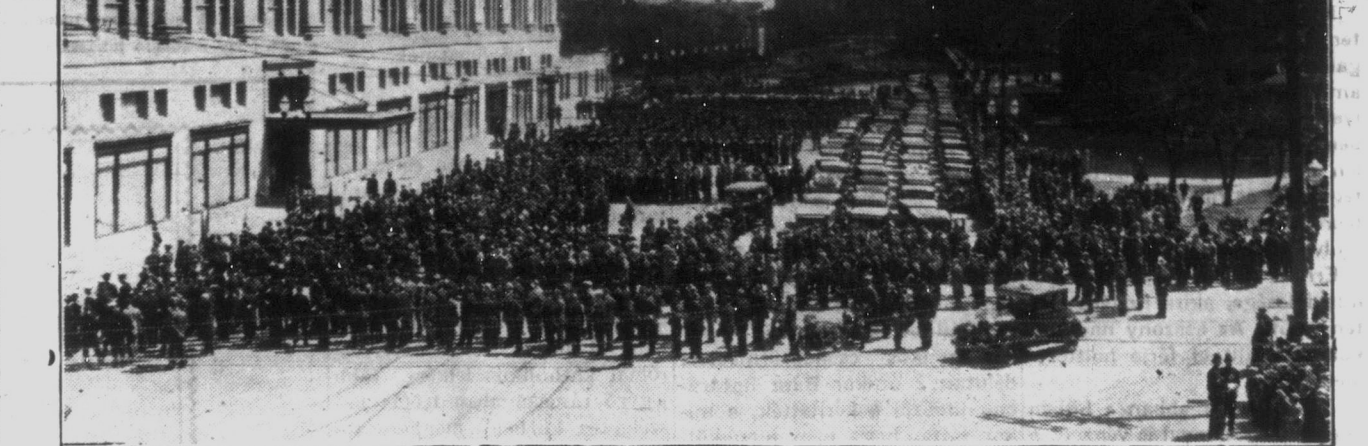
MONTREAL, 1928 május 20. Mélyen tisztelt Szerkesztőség, a Kanadai Magyar Ujság májusi 12.iki számában „Levél és válasz” címmel egy cikk jelent meg Hordósy Iván, a Kanadai Magyar Ujság szerkesztőjének írásával. A levél névtelen s a szerkesztő szerint írója nem érkezik meg a vele való foglalkozás, mert igazat nem meri nyilvánosan s engem megkérdezett valami, hogy nevezett írást már csupán azért írtam, hogy a kanadai magyarság közelményébe egy kevés egyenlőt vigyek be a montreáli magyar munkásság elvi véleményétől. Csupán az a kérés, hogy jelen esetben ne a levél író bírálják el, hanem azt a vélemény, amely a montreáli öntudatos magyar munkásság, másrészt a kanadai magyarság nagy, nagyobb s legnagyobb részének elvi hangulata. N. N. írta a levelet. Nem több, kevesebb, mint N. N. Férmeleggyőződéses cselekedetei egy ismeretlen, felelős nélküli senki. S a levél? Olvassuk. Célja nem volt egyéb, mint bárgyú elégtételezés, és a kielégülése egy hamis ideál, talán még több üzleti érdek megspékelt agyának; beszéni kezd, lerántása egy egyenlőt arról a piederstárlól, mely az illető erkölcsi alapokon álló, meggyőződéses munká-

val épített magának és lapjának a kanadai magyarság között.

Es N. N. vágya beteljesült volna akkor, ha levele — sejtélme szerint — a papirkosárba kerül, mert álmai nem terjedtek odáig, hogy sorai napvilágot fognak látni a Kanadai Magyar Ujság hasábjain, nem gondolhatta, hogy a montreáli öntudatos munkásság elvi hitvallását ez az „irreducibilis cafrangokkal” diszített levél fogja a kanadai magyarság tudomására hozni! De megtörtént, Uram, N. N. s nem sok ész kell annak a megértéséhez, hogy micsoda arcúcsapást jelent ez, egy N. N.-nek, valamint az u. n. „öntudatos” montreáli magyarságnak!

Hát igen! Ez a munkás öntudata! Ez a vesszőparipa, amelyen a pesti és bécsi kommun levítés lett, szerencsevadász N. N.-jei lovagolnak! Ennek az u. n. munkás öntudatnak az élesztése az a jelszó, mellyel a Haza fogalmát nem ismerő, nemzeti öntudatot semmibevevő kufárok, mindig egyéni, önző céljaik kielégítésére behazudják magukat és világmegváltó hamis tanait bizonyos egyének lelkebe!

Munkás öntudat! Igen! Ez az, amelyre minden munkásnak törekednie kell; önmagának a megismerése, értékelése, a tudat, hogy, mint dolgozó munkás, mint egyén, mint a társadalom hasznos tagja, mint egy fajnak



Az elesett katonák emlékét évente megünnepeli Kanada. Képünk a winniepegi ünnepekről készült, melyet 20.án tartottak meg

gyényi érdekeket s míg habzó szájjal tálalják elibük a földi paradicsom gyönyöreit s adakozó kedvükben testvérnek, elvtársnak titulálják őket, titokban ösztörik bennük mindazt, ami szép, ami nemes, ami igazi érték egy munkás ember életéért!

Organizált miljöben ezek az N. N.-ek nem tudnak operálni. Nekik zür-zavar kell! Felfordulás! És ha nincs, csinálnak mesterségesen, mert ebben tudnak élni csak ebben lehet halászni! És ez volt a további célja a levélnek. De mint a hasonszörű N. N.-ek minden tette: ez is olyan durva, faragatlan kinövése egy beteg agynak, mint azok a többi amerikai sajtótermékek, melyek már a hangjuknál fogva is érdemtelenek az olvasásra; rozszul álcázott tanaikkal megmértelyezik a levegőt, melyben fo-

rognak s utját vágják minden olyan alkotó munkának, amelyben a munkás az ő igazi öntudatos fensőbbségében ragyogtat-hatná természetével, fájával járó értékét.

A Kanadai Magyar Ujság szerkesztője sem lapjának, sem pedig a kanadai magyarságnak nem tehetett volna nagyobb szolgálatot annál, amit tett azáltal, hogy a montreáli öntudatos munkásság elvi véleményének helyet adott lapjának. Legyen ez fokmérője annak a morális züllöttségnek, amelyben N. N. és néhány elvtársá áll s egyben legyen fokmérője annak a nyílt, becsületes harcnak, amelyet a Kanadai Magyar Ujság vív a kivándorolt magyarság és Magyar ország integritásáért!

Tisztelettel:

„Keleti Figyelő”

Ki tudjuk hozatni barátait és rokonait Kanadába

A bevándorlási rendelkezések megváltoztak, azokra, kik farmon lesznek elhelyezve.

A legnagyobb hajóink járnak Montrealba, a legnagyobbak az egész világon. Kanada és Európa között 60 év óta van közvetlen összeköttetésünk.

Irodánk Európa minden fontosabb városában, alkalmazottaink beszélnek anyanyelvén.

Átutalt pénzt amerikai dollárban fizetünk ki, otthonához legközelebb eső postahivatalok útján.

Bővebb felvilágosítással levélben vagy személyesen készséggel rendelkezésre áll minden ügynökünk.

LUKÁCS SÁNDOR

Magyar osztály

Canada Bldg. SASKATOON, Sask.

vagy az alant felsorolt irodák bármelyikén

224 Portage Ave., WINNIPEG, Man.—Land Bldg., CALGARY, Alta.

10275-101 Str., EDMONTON, Alta.—55 King St. E., Toronto, Ont.

McGill Building, MONTREAL, Que.

RED STAR LINE

WHITE STAR LINE CANADIAN SERVICE

zer, úgy déltájban, megjelenám egy elegáns és gyönyörű fiatal leány.

Elly Blackhorst ...

Az ördögöt, Elly Blackhorst — fakadt ki Kelevéz Pál. Még akkor azt se tudtam, hogy a világ van. Hanem Forgas. A szép Forgó Éva.

A feleséged?

Akkor még nem az én feleségem volt, hanem az Elecskey Gida menyasszonya. Én szerelmes voltam benne, pedig hűlég. Vagy azon túl, és a helyedbe jött! Széles és fiókó.

Helyembe? Sőt meg is annak rendje és módja szerint kért meg engem: vegyem feleségül.

Átcsóváltam a fejemet.

Mit beszélsz te itt össze-vissza?

Igen. Megmondta azt is, nem szeret. De tudta, én szeretem őt. És a feleség akar lenni. Egy föltétellel hoztam haza a vőlegényét, aki bókólt.

Méltódtam.

Furcsa kis kívánság! Elecskey Gidát?

Igen. Az első percekben meg is trapprozott. De aztán elalkoztam rajta. A szegény Forgó Gida ugyanis, miután hozta az ősi birtokát, Amerikába hajózott át, szerencsétlenül. Ez már-már sikerült is volna, amikor autógyár-vállalatot alapított, ahol nagyon szép jövedelmre tett szert. De a halál megfogta.

Meghalt?

Igen. Utolsó kívánsága szerint a szép Éva haza akarta hozni, hogy itthon álmódjék, hogy az álmot, amit a Vég-

zet megszakitott. Ő Elecskey Gidáról, Elecskey Gida meg öröla. Engem a Közgazdasági Egyesület épp akkor küldött ki Amerikába a nemzetközi kongresszusra; a bus menyasszonynak ez kapóra jött. Az ember, ha olyan szerelmes, amilyen én voltam, nem sokat gondolkodik. Esembe se jutott, hogy a vetélytársamat hozom haza, aki esetleg holtan még veszedelmesebb lehet, mint életében volt. Esembe se jutott akkor, hogy mit ér majd nekem a szép Forgó Éva csókjai, ha azalatt a fejében a holt szerelmes emléke motoszkál és a szíve a soha el nem csókol, de mindig epedett és örökre eltűnt csókokért dobog. Én csak arra gondoltam, hogy Éva az enyém lesz. A kongresszussal hamar végeztem. Összeállítottam a jelentésemet és azután siettem az Elecskey Gida utolsó nyomaiba. New Yorkban halt meg, ott is temették el. A roppant amerikai faluban például rend van, könnyen ment minden. Elecskey Gidát, végrendelete szerint a Crematorium Company Limited hamvasztotta el. Megmaradt porát a Társaság Star Avenue 9 szám alatt lévő raktárában, díszes amforába zárva, Fourth Section 142 rekeszben hamarosan kikereszték. Kiváltottam — és azután haza! Csak haza! Az amforát úgy szorongattam, mint a zsebemben, mintha már a szép Forgó Éva leggyűrűje volna. Mielőtt hajóra szálltam, egy ruhakereskedésben télikabátot vettem: mert nagyon hidegre fordult az idő. Egy pompás darabot találtam s épp, mikor rám segítették, fiatalember lépett hozzám és bemutatkozott:

— Frank Dayton.

— Nagyon örültem. Angol-

ember. Mosolyogva beszélt el, hogy az én télikabátomnak épp a párját, szakasztott hasonmását vette meg, mert ő babonás ember. Hogy mi köze ehhez a babonának? Azt is megmondta. Mi már egyziben találkoztunk. A Crematorium Company Limitednél, a Star Avenue, a raktárban, ahol ő épp akkor váltotta ki a holt menyasszonya hamvait, mikor én az Elecskey Gidát. Őszintén szólva, én nem emlékeztem rá. De ő, úgy látszik angol lére jobban megfigyelt mindent.

Kezdett a dolog érdekelni.

Különös. — szóltam. — bizonyosan Elly Blackhorst.

— Várj csak, — csillapított Kelevéz barátom. — Rövid beszélgetés után meg ott, a ruhásboltban elváltunk. A hosszú és unalmas tengeri uton azonban, a hajón, sokszor eszembe jutott Francis Dayton. Milyen sajtás-gos játéka a véletlennek! Hogy talán éppen most, a világ másik tájéka felé egy másik ember is utazik. Épp olyan télikabátban, mint én. És annak a zsebében is épp olyan amfora van. És ennyében egy holt vőlegény, az övében egy holt menyasszony.

A tenger pedig minderről semmit sem tud. Az egyiket ringatja észak, a másikat dél felé ...

Hamburgban léptem szárazföldre és ültem vonatra. A hosszú és egyhangú tengeri ut után olyan biztonságosan éreztem magamat, mintha máris otthon volnék. A vonaton nyüzsgő utitársaim ügyet se vettem; hanem gyönyörködve merültem el az Elbe nyájas völgyeinek változatos képeiben. Télikabátomat a szegre akasztottam s a kényelmes és jól fűtött kocsiában álmódoztam a szép Forgó Éváról ...

a Berlin felé robbogó vonattal közelgő szerelmes boldogságról. Talán el is szundikáltam. Mikor a szemem fölnyitottam, mindjárt ámulva dörmögtem meg: vajjon nem álmodom-e ébren is?

Szemközt velem a newyorki angol últ: Frank Dayton és kedélyesen rám mosolygott. A kabátja ott függött a szegen, az ennyém mellett. Frank Daytonnak, persze tetszett a véletlennek ez a bolond játéka, amely ismétlenül elszakított és összehozott bennünket. Megvallom, engem bosszantott. Azt a hatást tette rám, hogy Frank Dayton sorsával az én sorsomba tolokodok. De ő úgy tett, mintha ezt észre se venné s össze-vissza fejcegett mindenfelé Ameriká új világairól, mely csak egyetlen egyben a régi világ: a szerelmben. Kanhoé romantikája ott is ugyanaz, ami nálunk.

— Kanhoé ... — tűnődtem a különös néven.

— Igen, igen, Kanhoé, — ismételte Kelevéz Pál. — A szerelmes kis néger leány, a Niagara legelső öngyilkosa, aki könnyű szandoliba ülve csuszott és hullott alá a zuhatag halálos örvényébe, hogy örökre meggyógyítsa beteg kis szívét. A szép Kanhoé bőre fekete volt, a szíve fehér, mint a liliom s benne az első és egyetlen szerelem rózsaszíne lángolt. Francis Dayton, míg póttal lelkesedéssel mesélt róla, szinte ujjongott, hogy a kalimáriellkü Amerika hideg világáért a kis Kanhoé forró romantikájával szereshet költői elégtételt. Majdnem kiengesztelt engem is ... Valami ki német álomlásan aztán Francis Dayton hirtelen összekapkodta apró csomagjait, magára rántotta a felöltőjét és leszállt. Anyira meg-

vesztegetett a Kanhoé szerelmi regényével, hogy még föl is segittem a kabátját. Hazáig az uton szüntelenül Kanhoéra és még gyakrabban a szép Forgó Évára gondoltam. Hozzáhajtatam egyenesen a vasutállomásról és diadalmasan nyujtottam át neki a kis ezüst amforát, a szegény Elecskey Gida megmaradt porával. Hogy így kellett hazatérnie az ősi tarlókra! Bizonyára nem így képzelte az amerikai kalandot. A végét semmisetre se így.

Elhallgatott. Megakadt. De én türelmetlenül sürgettem.

— A végét! Persze. És mi a vége?

Kelevéz Pál hátrasímitotta a haját.

— Éva megilletődött, sőt meghatódott. Talán az emlékeitől, ha voltak emlékei ... Vagy az én önfeláldozásomtól. Ki tudja! Ki lát a leánylélek komplikált szövénnyébe? Ezek a kis fehér talányok úgy bezárják azt mint a Crematorium Company Limited a maga kis ezüst amforát, hogy még a műszerész is alig tudja kinyitni ... Éva kibontotta a dobozt, amibe az amforát csomagolták. Körülnézgette. Aztán nagy, barna/mandulaszemét zavartan meresztette rám.

— Kit hozott maga nekem? Könyvedet nevettem.

— Kit hoztam volna? Elecskey Gidát.

Neheztelve, sőt bosszusan nyujtotta felém az amforát.

— Magát megcsalták. Vagy maga csal meg engem. Ez nem Elecskey. Hanem egy kanadai angol leány: Elly Blackhorst. És arra igazán semmi szükségem sincs.

Kelevéz Pál hosszú pihenőt tartott. Az óraláncával játszott, majd elgondolkozva, az óráját.

— Nölc óra, — szólt. — A feleségem mindjárt itt lesz. Nagyon jó gazdaasszony barátom! Már négykor fönn volt. De addig nem nyugszik, míg az apró jószágot el nem látja.

Türelmetlenül fészengtem a széken.

— Nölc óra. És én mikor indulok?

— Ugyan, hagyj békét! Nem bocsátunk el, punkum. Aztán még nem is mondtam el mindent. Éva sokáig haragudott. Mindenféle kalandos eshetőségekkel vádolt meg. Alig tudtam meggyőzni, hogy fatális tévedés az egész. Mert végiggondolva a dolgot, én tisztában voltam vele, hogy Frank Dayton elcsérelte a felöltőnket. Ő hazavitte az enyémet, zsebében a szegény Elecskey Gidával, én meg hazahoztam az övében Elly Blackhorstot. Csak egy év múlva tudtam rávenni Évát, hogy megesküdjünk. Elhatároztuk, hogy nászut közben fölkeressük Franket. Hacsak ő is a föld alá nem menekült azóta, a földön még kell találnunk, akárhol van is. Olaszországban át akartunk járni lába menni, de Génúából visszaza kellett térnünk. Ott talált ránk a távirat, hogy az anyósom meghalt. Alig egy hónapra azonban, hogy hazatértünk, látogatónk érkezett. A szóbalány behozta a névjegyet:

— Frank Dayton.

— Persze, nem is siettünk, rohantunk elébe. Ide az amforával. Ide az Elecskey Gida hamvaival.

— De Frank Dayton nem sie tett. Egykedvűen és nyugodtan beszélt el, hogy mennyi fárad-